

Poštnina
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravnništvo
Ista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 23.

V Ljubljani, 12. septembra 1921.

Leto I.

AVTONOMIST

Celoletna na-
ročnina 120 K,
mesečna 10 „
Posamezne
številke se ra-
čunijo po 2 K.
Inserati
se računajo:
pol str. 800 K,
manjši soraz-
merno. — Pri
malih oglasih
beseda 1 K.

:: Izhaja vsak ponedeljek zjutraj ::

Najnovejše.

Načrt volilnega zakona za parlament.

(Telefonska depeša našega belgrajskega zaupnika.)

Belgrad, 11. septembra. — Med vo-
ditelji radikalnega in demokratskega
kluba se vrše dalj časa posvetovanja o
novem volilnem zakonu za parlament,
ki pride še letošnje jesen na razpravo.
Cilj gre za tem, da se za vedno odstrani
nevarnost, da bi prišla današnja opozici-
ja do vladne moči. V ta namen se hoče
zadeži vse takozvane pokrajinske politi-
čne stranke. Novi volilni zakon naj bi
zato razločeval med „večinskimi“ in
„manjšinskimi“ strankami. Med „večin-
ske“ stranke bi se štele zgolj one, koje
delujejo v celi državi. Glasovi, oddani
za to ali ono „večinsko“ stranko, bi se
v vsej državi skupno šteli in se nato do-
ločilo njeno število poslancev. Obenem
bi se določilo, da pripade „večinskim“
strankam večje število mandatov kot
pa „manjšinskim“, analogno kakor je to
predvideno n. pr. v srbskem občinskem
volilnem zakonu. Tako se namerja
obremenočiti vse pokrajinske, to je
„manjšinske“ stranke: Radičevu stran-
ko, SLS v Sloveniji, zemljoradnike v
Srbiji, narodne socijaliste, muslimane
itd. Zatrjuje se, da je Samostojna kme-
tijska stranka že pristala na ta načrt vo-
lilnega zakona, ker se namerava zdru-
žiti s srbsko radikalno stranko kot njen
slovenski sestavni del. Na ta način bi se
radikalci in demokrati iznebili tudi v
Srbiji svojega hudega konkurenta, zem-
ljoradnikov, ki se širijo na račun obeh
teh vladnih strank zlasti v Šumadiji. Ta-

ko je razumeti Pašičev poziv na reorga-
nizacijo radikalne stranke, ki naj se
spremeni iz pokrajinske (srbske) v dr-
žavno stranko. O tem bodo razpravljali
tudi demokrati na svojem predstojećem
kongresu. Glede soc. demokratov se
govori, da bodo pristeti k „večinskim“
strankam, ako se izvede že započeto
ujedinjenje; sicer pa ne.

Pripis uredništva: To poročilo je
važno. Prejeli smo ga od strani, ki ji
moramo verjeti. Sedanje vladne stran-
ke bodo ta svoj načrt utemeljevale z na-
rodnim jedinstvom, centralistično usta-
vo in upravo. Če se ta načrt, ki je oči-
vidno posnetek Clemenceau-jevega vo-
lilnega reda, izvede, se bodo plemenska
nasprotstva še bolj poostрила, zlasti med
Hrvati in Srbi. Vladne stranke namera-
vajo na ta način tudi preprečiti politični
upliv tujerodnega življa n. pr. Nemcev
in Madžarov. — Na drugi strani bo de-
lavski stan prisiljen nastopati enotno,
pa tudi Radič bo primoran svoj hrvat-
sko-seljaški pokret spremeniti v zgolj
seljaškega. SLS in Pučke stranke ta na-
črt ne bo spravljal v zadrego, ker jima
preostane še reorganizacija v „katoliško
stranko“. S tem pa se bi pridružil k ple-
menskim sporom še verski boj: Hic ka-
toliki, hic pravoslavni itd. Sedanji cen-
tralistični sistem odgrinja lepe razglede,
zares!

Razburjeno učiteljstvo.

Maribor, 11. septembra. Učitelji, ki
so danes prišli iz ptujskega okraja v
Maribor, pripovedujejo, da je zavlado-
val med učitelji, ki pripadajo demokrati-
skemu velikemu razburjenju zaradi dovo-
ljenega vpogleda v akte glede afere g.

Peska. Oni pripovedujejo, da so jim ob-
ljubili strogo tajnost, ki je pa sedaj pre-
kršena. Vsled tega se boje neposredno
prizadeti gospodje neprilik, drugi pa so
ogorčeni nad demokratskimi voditelji, ki
dane besede niso držali.

Seja finančnega odseka.

Zagreb, 11. septembra. Iz Belgrada
javljajo: Za soboto dopoldne je bila skli-
cana seja finančnega odseka, na kateri
bi se imelo razpravljati o državnem pro-
računu. Seja pa zaradi pičle udeležbe
članov odseka ni bila sklepčna. (To jas-
no dokazuje veliko „delavnost“ gospo-

dov poslancev, ki pripadajo večinskim
strankam. Vrednost našega denarja, ki
nemalo odvisi od urejenega državnega
proračuna, stalno pada, draginja vsled
tega raste, gospodov poslancev pa —
ni! op. ur.)

Zmanjšan proračun.

Zagreb, 11. septembra. Iz Belgrada
javljajo: Po osnutku finančnega ministra
naj bi znašali državni izdatki okrog 9
milijard. Člani revizijskega finančnega
odseka nameravajo izdatke znižati na 7,
nekateri celo le na 5 milijard. Vsled
znižanja proračunskih postavk bi od-

padlo mnogo podpor za razne kulturne
utsanove, črtati pa nameravajo tudi
mnoge investicijske izdatke, kar bo na
razvoj našega gospodarstva uplivalo
neugodno. Nedotaknjene bi ostale le po-
stavke za vojsko.

Izpraznitev Baranje.

Zagreb, 11. septembra. Iz Osijeka
javljajo, da so naše oblasti te dni defi-
nitivno zapustile veliko županijo Bara-

njo. V naši posesti je ostal le mali tri-
kot med Donavo in Dravo, ki je velike
strategične važnosti.

Nerednosti pri zaračunjavanju odškodnine.

Zagreb, 11. septembra. Kakor zna-
no, mora Nemčija dobaviti naši državi
na račun vojne odškodnine veliko šte-
vilo goveje živine in ovac. Za prevze-
manje živine je odposlala naša vlada v
Passau posebno komisijo, pri kateri so

ugotovili zadnje dni velike nerednosti.
Neki bivši uradnik ministrstva za pre-
hrano je oškodoval državo za mnogo
tisoč dinarjev. Nemška vlada se je vsled
tega v Belgradu pritožila.

Mažari in zveza narodov.

Zagreb, 11. septembra. Iz Belgrada
javljajo: Jugoslovanska vlada je naro-
čila svojemu zastopniku pri Zvezi naro-
dov dr. Miroslavu Spaljkičeviću, da vlo-
ži energičen protest vlade proti spreje-
mu Madžarske v Zvezo narodov. Pro-
test se utemeljuje s tem, da bo Madžar-

ska poskušala potom Zveze narodov,
doseči povrnitev razkralja Karla na
Ogrsko. Izgledi Madžarske za sprejem
v Zvezo narodov niso neugodni, ker ra-
čunajo na podporo angleškega zastopni-
ka Fischerja in francoskega zastopnika
Reynalda.

Nov položaj.

Začnimo z dejstvi:

Vodja radikalne stranke v Srbiji
ministrski predsednik Pašič je izdal na
stranko poziv za reorganizacijo radi-
kalne stranke. Reorganizacija naj se
izvrši tako, da bo stranka imela svoje
zastope po vsi državi, torej tudi po Hr-
vatski in v Sloveniji.

Belgrajski listi, ki so navadno prav
dobro informirani o položaju, pišejo zla-
sti v zadnjem času o razkolu med demo-
krati in radikali kot o izvršenem činu.
Razkol je bil viden že takrat, ko eden
najuglednejših politikov iz vrst radikal-
ne stranke ni prisegel in je začel samo-
stojno akcijo za novo politično grupacijo.
Kljub vsem pozivom demokratov, naj
radikalci pomagajo uničiti Protičev man-
dat, so se radikalci tej zahtevi trdovrat-
no upirali in poslanec dr. Momčilo Ivanič
je preprečil tudi demokratski poskus,
da se spravi Protiča ob njegov mandat
„na prevaran način“, da se poslužimo
Protičevih besed. Takratno držanje ra-
dikalov je kazalo na to, da v ozadju ne-
kaj pripravljajo.

Danes so obrisi teh priprav jasnejši.
Radikalci ne marajo več skupnega delo-
vanja z demokrati. Pogajanja, ki so jih
začeli demokrati z radikali glede nadal-
njega skupnega delovanja tudi po spre-
jetju ustave so radikali očividno бага-
telizirali. Demokratje niso nikdar dobili
pozitivnega odgovora na svoje predloge,
ker so radikalci vsa „pogajanja“ osten-
tativno zavlačevali in odlagali. Istoča-
sno so začeli radikalni listi ljuto napa-
dati demokrate in njihovo politiko, v
prvi vrsti Pribičevića. Ti napadi so bili
tako hudi in so se zlasti v poslednjem
času tako poostрили, da je sklenil demo-
kratski klub intervenirati pri Pašiču, se-
veda brez najmanjšega uspeha. Stari go-
spod se je skliceval na svobodo tiska ...
Da, še več: radikalni vodje so začeli
sami priobčevati in inspirirati v listih iz-
jave, da je sodelovanje z demokrati ne-
mogoče in da jih je treba prepustiti nji-
hovi usodi; sporazum med obema stran-
kama da ni bil nikdar iskren in odkrito-
srčen, niti za časa vojne ne, ko je bila
koncentracija narodnih sil najbolj po-
trebna, kaj šele danes! Radikali naj
gredo v opozicijo in pripravijo terén za
nastop Stojana Protiča. Ker pa se tudi
temu ne bo posrečilo sestaviti trajne
vlade, zato je treba računati z možno-
stjo novih volitev, katere bi vodila radi-
kalna začasna vlada.

V zvezi s temi dejstvi naj omenimo
še, da vzbujajo pozornost zanimiva okol-
nost, da ministra Puclja spremlja na nje-
govih agitacijskih potih po Sloveniji na-
vadno glavni tajnik radikalne stranke
dr. Vojislav Janjič.

To so suha dejstva. Kaj sledi iz njih?

Po našem mnenju sledi iz omenje-
nih dejstev, da so se radikalci že zdav-
naj pripravljali na odločilen spopad z
demokrati. Bistvene razlike v progra-
mih ali načelih med eno in drugo stran-
ko sicer ni, pač pa jih razdružuje dolgo-
trajni boj za oblast in moč v državi.
Kdor ima v rokah oblast in moč, ki jo
daje država, razpolaga s silnimi milijoni
in je že vredno boriti se zato, komu v
prid se bodo obračali. Z državnimi mi-
ljoni so pa vajeni razpolagati radikalci
sami in ne trpe poleg sebe nikake kon-
kurence, tudi demokratske ne. Zato je
prej ali slej moralo priti do razkola. Ra-
dikalci so čakali le na ugoden moment,
ki je po njihovem računu prišel sedaj, po
razveljavljenju komunističnih mandatov.

Številčno razmerje med posamez-
nimi strankami je radikalom pokazalo,
da demokratje ne morejo dobiti potreb-
ne večine s pomočjo ostalih klubov, s
katerimi so se korenito sprli. Hrvaški
poslanci ne pojdejo z njimi, najmanj Ra-

dič, slovenski klerikalci seveda tudi ne.
Demokratom ostaja le še skromno šte-
vilo socijalnih demokratov, o katerih je
pa tudi še dvomljivo, ali bodo hoteli po-
magati vleči zavoženi demokratski voz
iz blata ali ne. Demokratje stoje danes
osamljeni, ker so bržkone tudi njihove
vezi s slovenskimi samostojneži že
preceje rahle. Muslimani bodo šli z onimi,
od koder pričakujejo največjo korist,
srbski zemljoradniki so pa načelni pro-
tivniki bankokratske struje, ki v demo-
kratskem klubu prevladuje na veliko
nevoljo poštenih idealistov, ki bolj iz di-
scipline kakor iz prepričanja še drže de-
mokratski klub skupaj.

Osamljenost demokratov je za radi-
kale silno orožje. Ako hočejo demo-
kratje še ostati na vladi, se morajo brez-
pogojno pokoriti diktatu radikalov. To
je velik uspeh strankarske politike Pa-
šičeve.

S svojo zvezo z demokrati radikali
niso porušili vseh mostov za seboj. Ta-
ko kratkovidni politiki radikali niso.
Preko Protiča so znali obdržati stalne
stike s Hrvati in Slovenci. Danes so v
prijetnem položaju, da lahko ponudijo Hr-
vatom in Slovencem vse one ugodnosti
vlade, katere so doslej uživali demo-
kratje, sami pa sebi osigurajo gospodu-
joč in odločujoč vpliv in položaj v dr-
žavi. Za slučaj pa, če bi kakšna hrvaška
ali slovenska skupina hotela svoj polo-
žaj izrabljati v to, da bi pretila z izsto-
pom iz vlade, ako ne bi mogla uresničiti
vseh svojih političnih želj, imajo v re-
zervi pripravljene slovenske samostoj-
neže proti slovenskim klerikalcem ozi-
roma narobe, kakor bo nanesel položaj.
Priznati moramo, da so radikali nedo-
sežni mojstri v politični taktiki. Zadnji
adut, ki ga drže neomejeno v roki, so
pa še vedno — nove volitve, katere bi
vodil radikal kot notranji imnister.

Ta položaj bodo morale upoštevati
tudi slovenske politične stranke in ni
dvoma, da bodo nove razmere v osred-
nji vladi znatno vplivale tudi na politi-
čno grupacijo v Sloveniji. Osamljenost
demokratov v centrali utegne dovesti
že itak maloštevilno demokratsko stran-
ko v Sloveniji do popolnega razpada:
en del se bo priključil narodnim socija-
listom, drugi pa radikalom. Izkušnja
kaže, da Pašičev poziv na reorganiza-
cijo radikalne stranke v Sloveniji ne bo
ostal klic vpijočega v puščavi. Mnogo
jih ne bo, ampak vpliv bodo imeli in to
velik vpliv. Vpliv je pa za našo inteli-
genco, kolikor je ni materijelno neod-
visne, silno vabljiva stvar. Zato uteg-
nemo doživeti v Sloveniji interesanten
pojav, da bodo „slovenski radikali“, ki
se bodo rekrutirali iz staroliberalne
stranke, pod firmo radikalov nastopali
proti „klerikalcem“, dosedanjim zavez-
nikom radikalne stranke, in pa obenem
proti liberalnim demokratom, največjim
nasprotnikom radikalov. To bo zmeš-
njava na celi črti, zlasti ker bodo v njo
zapleteni tudi slovenski samostojneži
kot skrita radikalna rezerva ...

Vse te račune pa utegnejo nove vo-
litve temeljito prekrizati. V Sloveniji se
bo to gotovo zgodilo. Vlada bo sicer
podpirala samostojneže, forsirala bo ra-
dikale, ampak pomagalo ne bo nič. Slo-
venija je danes politično že toliko na-
predna in šolana, da vladna pomoč no-
beni stranki ne bo pomogla do veljave,
ki ni zasidrana v ljudstvu. Med sloven-
skim ljudstvom pa ima odločilno besedo
duhovnik. Ta ugotovitev mogoče komu
ne bo prav, ampak dr. Žerjav naj nam
ne zameri, če jo kljub temu zapišemo,
ker je tako. Danes stoji slovenska du-
hovščina v opoziciji, kar ji bo njeno delo
še bolj olajšalo in za nas ni dvoma, kdo
ima v bližnji bodočnosti v Sloveniji naj-
boljše politične šanse.

Organ za propagando klerikalizma med naprednimi ljudmi.

To smo namreč mi. To resnico je odkrilo centraldemokratsko „Jutro“ v neki polemični notici v preteklem tednu. To razkritje pa nam daje prijeten povod, da se enkrat natančneje pomenimo o vsem tem. V tem izreku naših liberalcev se zrcali namreč vsa duševnost sedanjega časa pri nas. Kdor zasleduje duševno in gmotno življenje človeštva v naši dobi ter ga skuša z doživetjem v krajši ali daljši dobi tudi do dna proučiti, bo preje ali kasneje spoznal, da se človeštvo nahaja v veliki duševni krizi. Voja in vse njene podedice so voz, na katerem se je do leta 1914. vozilo človeštvo, vrgle s tira; sedaj pa iščejo modrine tega sveta novega tira, po katerem naj bi voziček poslej tekel. Voja ni le podrla cesarskih in kraljevih trnov. Nasprotno, to dejstvo dokazuje, da se je v dušah ljudi izvršil preporod, revolucija, nič manjša kakor je bila duševna in materijalna revolucija v Rusiji. Vse mogoče filozofije, vsi mogoči nauki, vse mogoče vere — vse je doživelo velikanški pretresljaj, vse išče novih potov, novih ciljev, novih spoznanj. Socijalizem, n. pr. trdno oklepajoč se gmotnih dobrin tega sveta, je doživel katastrofalno razbitje. Od kolektivizma socialne demokracije preko vseh mogočih faz do boljševiškega komunizma, je šla pot razbitih in izmučenih delavskih množic. Stari nemški socialist May Schippel piše („Soz. Monatshefte“, 15. Heft 1921) o tem sledeče: „Odrekli smo na vseh mogočih poljih. Sreča in zopet vedno le sreča (Ali naj imenujemo to že svojo usodo?) nas je dvignila v sedlo in mi naj bi končno vendarle enkrat že pokazali občudujočemu svetu, kaj se to pravi, jahati naravnost na cilj. Toda godi se nam kakor v burleski. Sedaj nam spodrsuje na desno, sedaj zopet na levo. Sedaj se lovimo za grivo, sedaj zopet za rep. Kobila pa teče z nami, kakor sama hoče; ostati v sedlu, to je vse, kar hočemo.“

Tu je jedro. Človeštvo je izgubilo cilj. Zakaj? Že pred vojno je bil svet zmaterijaliziran. Danes je še bolj. Ljudje se love zgolj še za gmotnimi dobrinami tega sveta. Lové se samo še za denarjem. Človek je pozabil, da je smet, malovredna, nič pomembna smet v poznanem nam vsemirju. Človek je pozabil, da so nad njim moči, ki jih ne more dometi, niti spoznati niti zapopasti. Človeštvo je postavilo na oltar denar — **zlatotele**. Okoli tega malika sedaj pleše in ga moli. To je znak sedanje pretirane kapitalistične dobe! Človek je bil pred vojno in v vojni kruto, nečloveško varan in ponižan. Po vojni se je ponižal še bolj; utrujen in izmučen je padel na kolena pred zlatega malika. Ta malik mu naj nadomesti — nedoumljeno silo, ki vlada nad njim, ki je nikoli ni doumel, nikoli doumeti ne more. Pač mu časih pridejo misli, da je vse to, kar počne, samoprevara, neumnost, nedostojnost. Toda boji se zasmehovanja, sram ga je pred enakimi soljudmi. Šele, ko vidi, da so mu moči opešale, ko se mu zdi, da prihaja smrt, se zavé, da je zlati, kapitalistični malik, ki je plesal okoli njega, in ga molil kot božanstvo, nič, da je mrtva stvar. Takrat se zbudi njegova zavest, takrat prosi za kompromis z neznanom mu silo nad njim in nad svetom. Takrat se podvrže vsem predpisom in ceremonijam te ali one cerkve, takrat postane — **klerikalec**.

Vsa ta procedura pa ni „klerikalizem“, ampak to je tisto kričavo in bolno, za denarjem, za bogastvom in zlatom hlepeče **svobodomiseltvo**! Kaj je torej „svobodomiseltvo“, kakor ga obično poznamo mi? To je razuzdanost in božjetajstvo zaradi mrtvega malika, v nadi, da bo zadnji trenotek še možno skleniti „kompromis“ z nebesi. Pa prav nič drugega. Zakaj i pri maliku i pri kompromisu z nebesi ni niti trohice — prave religioznosti, **verstva**. V življenju špekulacija, zadnji trenotek pred smrtjo špekulacija — to je klerikalizem!

Mi tega in takšnega klerikalizma ne potrebujemo, ampak ga odklanjamo. Mi odklanjamo tudi družabni ali politični klerikalizem. Politično vzeto je klerikalizem politična in družabna nadvlada enega samega (duhovskega) stanu. Takšna nadvlada dandanes, po svetovni vojni, ni nikjer več mogoča. Zlasti ne v naši državi, ki ima pretežno pravoslavno

prebivalstvo, pa tudi v Sloveniji ne, čeprav je pretežno katoliška. Toda kakor je kmet, delavec, učenjak itd. lahko dober in pameten človek, s katerim je skupno delo za ljudstvo mogoče in potrebno, tako je to mogoče tudi z duhovnikom, ki živi med ljudstvom in pozna njegove napake in vrline morda boljše ko vsak drugi.

V Jugoslaviji odklanjamo toraj „klerikalizem“, odklanjamo nadvlado tega ali onega stanu, priznavamo pa vključ kapitalističnemu zlatemu teletu, višjo moč nad nami, ki iščemo v njej pravičnosti in sodbe. To je Etos, to je — Bog. Ali ima ta Bog brado ali je nima — je povsem postransko. On je in ker je, je pravičen in vsem enak. To mora priznavati tudi država, če naj bo ona tudi moralna, etična stavba.

Spominjamo pri tem na fistege srbskega kmeta, ki se je oglašil k besedi na nekem demokratskem shodu v Srbiji pri zadnjih volitvah v konstituantu. Tisti kmet je povedal gospodom, ki so prišli iz Belgrada govorit na shod sledeče: Vi mi govorite o državi in njeni veličini! Vi mi govorite o „prečanih“ in njihovih strankah! Vi mi govorite o nekakšnem ujedinjenju! Prav. Ampak, gospodje jaz ne vem, kaj bi z vsem tem počel. Kadar potrebujem dežja — ali mi ga dá država? Kadar potrebujem suhega vremena — ali mi ga dá država? Kadar mi preti toča — ali jo bo sprečil vaš minister? Jaz potrebujem predvsem nebesa, Boga. Če imam tega za seboj, potem bo dobro. Če pa je on meni neljub, mi tudi država ne more pomagati!

To je resnična zgodba. Ta srbski kmet je bil zelo pameten človek. On išče resnice tam, kjer edino jo more najti. Poglejmo ruski 180 milijonski narod. Že štiri leta išče novih orientacij, išče resnice, pravice, Boga. Veliki Rus Lev Tolstoj je iskal to večno resnico v krščanstvu. Dostojevski, eden največjih mislecev svetla je grebel in kopal in iskal po človekovi duši za resnico. Vsi drugi duševni velikani tega naroda so šli isto pot. In sedaj? Kaj dela 180 milijonov ljudi tega rodu? Strada in trpi in išče novih potov in ciljev k sreči na zemlji. Kaj mislite da je to res sama blaznost, kar se godi v Rusiji? Morda je misel, iz katere se je spočela ta največja revolucija svetla bila zmotna, nagon in hotenje vsega tega trpljenja, bojevanja, umiranja stotisočev in iskanja nove sreče, pa ima gotovo velikanski namen in smisel za nas vse. Za vse, ki še plešemo okoli mrtvega kipa — zlatega teleta.

Novih smernic iščemo, na nova pota gremo. Ni to lahko začetje; nova pota niso gladka ter brez trnja. Nobene vede ni, ki bi nam mogla pokazati smer in cilj, kakor n. pr. baklja, ki razsvetli noč. Vemo samo, da kot ljudje iščemo poti k pozitivnemu verstvu. Mnogi, ki jih dobo poznamo, so ga našli. O češkem prezidentu Masaryku vemo, da se v njegovi rodbini sleherni dan čita ta ali oni odstavek iz Evangelija. To je protestantska družina. Masaryk je seveda zaradi tega — klerikalec.

V takšem zmislu smo seveda tudi mi. Globoko smo prepričani, da more človeštvo iz sedanjih težkih povojnih boleznih najti svoje ozdravljenje v etični povzdigi; najdemo oporo in zmisel te etike iz moralne sile v pozitivnem krščanstvu bo to prav in dobro. Tu je iskal svojo misel že Tolstoj in marsikdo pred njim in za njim.

Pri nas imamo religiozno misel, ki je že tradicionalna med našim narodom. Ali je še danes kje kdo, ki misli, da bo mogel preko nje in kljub njej? Pa naj se pri tem opira na kolikor bajonetov hoče, bo spoznal premoč — duš!

V rešitvi tega kardinalnega vprašanja: Ali priznavamo Etos ali ne, ali pa ostanemo pristaši zlatega teleta — v tem tiči jedro tudi vseh drugih, tudi socialnih vprašanj. Vse ostalo je postranskega pomena; kvečjemu je organizatorno vprašanje.

S teh vidikov radi priznavamo svoje „klerikalstvo“, dobro „Jutro“ in drugovi!

Naročajte in širite „AVTONOMISTA“!

Maribor za revizijo reakcionarne ustave!

Pamet zmaguje. — JDS proti ljudstvu. — Narodni socialisti v Mariboru za centralizem? — Kaj pa druge mestne občine?

Mariborski občinski svet je imel 6. t. m. sejo. Na tej seji se je sklenila in sprejela nastopna **resolucija**:

Stoječ neomajno na stališču ujedinjenja vseh treh plemen (to je Slovencev, Hrvatov in Srbov) zahteva mariborski občinski svet

revizijo ustave,

ki ne odgovarja političnim, socialnim in kulturnim potrebam naroda. Revizija ustave naj se izvrši

sporazumno

med vsemi tremi plemeni takó, da se ne bo oviral razvoj

posameznih plemen!

Kaj je izrečeno v tej resoluciji? Prvič, da je revizija ustave potrebna. Zakaj? ker sedanji ustavni položaj ne odgovarja v nobenem pogledu potrebam ljudstva in to niti v političnem, še manj seveda v socialnem in kulturnem pogledu! Kako pa naj se izvrši revizija ustave? Jasno izreka resolucija, da **sporazumno** med vsemi tremi plemeni, tako, da se zadovolji ne le Srbe, temveč tudi Slovence in Hrvate! Zakaj? Ker današnje ustavno vprašanje **ovira** posamezna plemena SHS države v njihovem razvoju. — Resolucija mariborskega občinskega sveta je našla naše popolno razumevanje in odobravanje. Ona je izraz razpoloženja delavnega ljudstva v Sloveniji. Tako se je **mesto Maribor** postavilo ob bok onih stoterih kmetijskih in delavskih občin v Sloveniji, ki so se že pred njimi izrekle za avtonomijo.

Le nekaj je — po našem skromnem menju — premalo ostro začrtano v tej

resoluciji: da je namreč današnji ustavni položaj v državi tudi pozitivno, ne samo negativno, **kriv** današnje prevelike socialne bede med kmetijskim in delavskim ljudstvom. Socialna borba delavskega in kmetijskega ljudstva mora **najprej in v prvi vrsti** zadeti in prodreti barijero velekapitalistov, ki so ji dali naziv „centralistična ustava“. Boj za avtonomijo in priznanje činjenic dosedanjega gospodarskega, socialnega in kulturnega razvoja je v prvi vrsti — **socijalni boj**. Zato se ne moremo dovolj načuditi, da so proti tej resoluciji glasovali tudi **narodni socialisti**. Ali narodno socialistični občinski svetovalci v Mariboru tega ne razumejo ali pa nočejo razumeti? Da so JDS-arji glasovali proti, to je v redu. Oni so zastopniki kapitalističnega razreda, so toraj centralisti. Narodni socialisti pa hočejo biti in tudi sami pravijo da so stranka delavnega ljudstva. Kako so toraj mogli učiniti takšen **protisocijalni, protiljudski čin**? Naj bi gospodje premislili, da v politiki ne morejo nikoli odločevati zgolj trenutna razpoloženja, temveč tudi strankina **načela**. Mi ne spadam med tiste, ki nikdar in nikoli nočejo priznati oportunističnih razlogov. Toda oportuniteta ne more iti **preko načel**, preko razlogov in nagonov, iz katerih se kakšna politična stranka porodi. Ta slučaj nam zopet znova potrja, koliko breznačelnega liberalizma ali vsaj njegovih ostankov je še v dušah ljudi, ki so nazvenž že zburili z liberalstvom, v notranjosti pa so še vedno silno nesrečni — če vsak dan ne bi mogli brati „Naroda“, „Jutra“ ali kakšnega podobnega liberalnega lista. „Duše očistite peg...!“

Pozdravljamo mariborsko resolucijo v upanju, da ji v kratkem slede še druge mestne občine v Sloveniji!

Rogaška Slatina

ali: Česa državni uradnik ne bi smel.

V lepem letovišču Rogaški Slatini je zborovalo pred dobrim tednom Udruženje jugoslovanskega učiteljstva — po-verjenišvo Ljubljana. Zborovanja so se udeležili tudi različni državni funkcionarji, ki niso zborovanja samo pozdravljali v imenu vlade ali kogarkoli že s par obligatnimi, pri takih prilikah navadnimi oficijelnimi besedami, ampak so nastopali v svojih govorih tudi kot politični govorniki. Nekatere besede v teh govorih so tako značilne, da ne moremo mirno preiti preko njih na dnevni red.

Mi nimamo nič proti temu, če pozdravljajo slovenski učitelji pričetkom zborovanja svojega kralja. V naši državi, in sicer v njenem srbskem delu, obstoji sicer tudi republikanska stranka, kateri pripada lepo število **srbskih učiteljev**, toda o tem naj se pogovore gospodje med seboj. Tudi proti tem nimamo nič, če se oglašajo gospodje za edinstvo države. Sicer smatramo to manifestacijo za precej depasirano, ker danes nihče ne ugovarja političnemu sožitju jugoslovanskih plemen v eni državi, ampak če gospode veseli ponavljati samoposebi umevne stvari, mi ne bomo ugovarjali. Ne moremo pa molčati na izjave **državnih funkcionarjev**, ki proglašajo po znani šabloni vse, kar ni „demokratsko“, kot **protidržavno**, in prete svojim stanovskim tovarišem indirektno z odpustom iz učiteljske službe oziroma z zapostavljanjem, ako nočejo trobiti v demokratski centralistični rog.

Danes ve vsak otrok, da so na **svetu različne države urejene po različnih sistemih**. Severoameriška unija je urejena **federalistično**, kar pa ni nikaka ovira za unijo, da je silno močna in bogata država. Švica je **federacija**, ki ni nikaka ovira za švicarski frank, da velja 1 švicarski frank nad 30 naših kron. Italija je centralistična država, kar pa nikakor ne ovira fašistov, da ne bi požigali slovenskih narodnih domov, kar je vsekakor znak jako močne in napredne države... Torej so na svetu vse sorte držav, celo take, ki nimajo napisane ustave, kakor n. pr. Anglija, in vse te države žive in sicer dobro žive. Celó Nemčija živi, kjer uživajo Bavarci obsežno — avtonomijo!

Ker je temu tako, zato smatramo, da tudi pri nas ni in ne more biti smrten greh, če kdo avtonomistično notranjo uredbo države ceni višje kakor centralistično. Tudi v centralistični Franciji

se oglašajo glasovi, in sicer celo med „nesmrtnimi“ akademiki (katerih imena vendar nekaj več pomenijo kakor imena Jelenc ali Gangl), ki pravijo, da bi bilo bolje za Francoze in za upravo francoske države, če bi imele stare historične province nekaj več veljave. Seveda Francozi so tepci prve vrste, kajti če bi bili pametni bi se med njimi že zdavnaj pojavil kakšen francoski Žerjav ali pa Gangl, ki bi jim ustvaril teorijo o „protidržavnih elementih“ in „separatistih“ in „rdečih jezuitih“.

Vse to so znane stvari. Znana stvar je tudi, da priznavajo v modernih državah zakoni vsakemu državljanu svobodo mišljenja in svobodo političnega prepričanja in dosledno s to pravico vsakemu državljanu tudi pravico do agitacije za njegovo politično prepričanje. Zato uživajo v Franciji tudi učitelji, ki so avtonomisti, iste pravice kakor centralisti, to pa zato, ker se vodja francoske šolske uprave ne piše Gangl in ne Jelenc in ne Pribičević, ampak nekako drugače. Kdor se interesira za ime, naj bere francoske liste, tam ga bo že našel.

Tudi naša ustava dovoljuje vsakovrstna politična prepričanja in različne stranke. To bi lahko vedeli tudi tisti naši državni funkcionarji, ki vodijo naše šolstvo. Oni to tudi dobro vedo. Kljub temu pa govore na javnih shodih, in sicer v svojem svojstvu kot državni uradniki, da oni ne morejo dovoljevati učiteljem drugega političnega naziranja kakor svojega — bolje rečeno: ne svojega, ampak naziranja svojega resortnega ministra. (Globok poklon, vse leze...)

Kaj tacega si naši državni funkcionarji ne bi smeli dovoljevati. Oni naj **privatno** agitirajo za svoja načela, kolikor jih še imajo, do mile volje, kot **državni uradniki** so pa po svoji službeni prisegi zavezani, da so v svojih javnih in službenih nastopih strogo objektivni. To bi morali gospodje vedeti in če tega ne vedo, naj se pouče o svojih dolžnostih na pristojnem mestu.

V človeškem življenju je že tako, da imajo različne glave različne misli, toda nosilci teh glav z različnimi mislimi in z različnimi plesami morajo živeti zaradi tesnega prostora na zemlji vendarle drug poleg drugega mirno in redno. Tisto lastnost, ki omogočuje mirno sožitje zelo raznovrstnih elementov v državi, imenujemo **takt**. Tudi državni uradniki, zlasti oni od 5. plačilnega razreda in nada-

Ije, bi morali vedeti, kaj je takt. Če bi imeli to lepo lastnost, ne bi proti svojim stanovskim tovarišem nastopali tako, kakor so nekateri visoki gospodje v Rogoški Slatini vsaj obetali, da bodo nastopali, in ne bi pretili, da jim bodo rezali jako tenke šnite vsakdanjega kruha ali pa ga jim bodo celo odvzeli, če ne bodo trobili v njihov politični rog. Tako lahko govori dr. Žerjav, ki je neodvisen strankar, ne sme pa tako govoriti **javen funkcionar**, ki je postavljen za vse in prejema plačo od davščin vseh državljanov. Kadar bodo gospodje uslužbeni pri dr. Žerjavu kot **privatni** vzgojitelji njegove dece in od njega **privatno** plačani, takrat naj pa govore, kakor jim bosta zapovedala gg. Žerjav in Pribičević!

Za učitelja je jako dobro in koristno, ako uživa zaupanje ljudstva, tistega ljudstva, ki pošilja k njemu svoje otro-

ke, da se kaj nauče. Lahko se nauče pri njem tudi sokolske telovadbe, pa poleg te še kaj drugega tudi: svoje ime pravilno podpisati, nekoliko računati itd. Celokupno ljudstvo pa učitelju gotovo ne bo zaupalo, če bo videlo v njem le **strankarje**, ki niti svojim tovarišem ne deli dobrot in grenkot z enako pravico, in ne **objektivnega vzgojitelja in učitelja**. Kjer pa ljudstvo sliši, kako govore vrhovni vodje šolske uprave — ali ne bo zaupanje ljudstva do šole in do objektivnosti v šoli omajano? Mi ne smatramo, da visoki gospodje tega ne vedo. Oni to dobro vedo, in ravno zato je ta pojav tako žalosten, ker ne izvira iz nevednosti, ampak iz hotenja in iz strankarske zaigranosti in zaslepljenosti.

Te lastnosti pa naših državnih funkcionarjev ne bi smele odlikovati, zlasti ne onih, ki nadzorujejo **vzgojo** otrok.

LABUD IN KROKAR.

Indijska pravljica.

Na drevesu sedita labud in krokar. Mimo pride popotnik in leže pod drevo. Dobrohotni labud razpne svoje peroti, da bi delal popotniku senco in bi ga ne peklo solnce. Zdaj speči popotnik zaždeha. V tem hipu krokar spusti „nekaj“ v popotnikova usta ter naglo odbeži. Popotnik se zbudi, pogleda kvišku in ko ugleda labuda ga ustreliti.

Na to poučno indijsko pravljico se večkrat spomnimo, kadar premišljamo dejanja naših državnikov. Revno in ubogo ljudstvo, ki pridno dela, pa si vkljub vsemu temu zaradi neznosne draginje ne more oskrbeti potrebnega kruha, proglasa za „državne upornike“, za „protidržavne elemente“ itd., verižnike, špekulante, oderuhe in milijaderje pa puste v miru, da se morejo mirno posvečati svojim „čednim“ poslom.

Popotnik je država, labud je delovno ljudstvo, krokar pa — „državotvorec“.

Jugoslovan.

Dnevne vesti.

Dr. Žerjav pri Pašiču. Iz Belgrada javljajo, da je te dni obiskal ministrskega predsednika g. dr. Žerjav, ki je Pašiču ponudil svoj vstop v radikalno stranko. G. Pašič pa je odklonil njegovo ponudbo z motivacijo, da radikalna stranka še ne namerava likvidirati...

Važno za uradnike in učitelje. „Jutro“ od 8. septembra priobčuje sledečo izvirno brzojavko iz Belgrada: „Direktor urada za agrarno reformo dr. F. Lukan je pomankljn v IV. plačilni razred državnih uradnikov na dosedanjem mestu. Dr. Lukan je vstopil v radikalno stranko.“ — Ker se vedno bolj bliža čas, ko bodo radikalci prekinili z demokrati vse vezi in ker utegnejo proglasiti takoj, ko prevzamejo vladu sami v svoje roke, vse demokrate za protidržavne elemente, opozarjamo (kot iskreni prijatelji vseh, katerim je mar za uspešno napredovanje in za njihov patriotski sloves) prizadete uradnike in učitelje, naj se s svojim pravočasnim vstopom v radikalno stranko podvzajajo, da ne bodo trpeli škode. Kakor izvemo iz zanesljivega vira nameravajo radikalni vse demokrate z ozirom na njihov centralistični program premestiti v vse dele naše države. Na dosedanjih službenih mestih ostanejo samo izraziti radikali. Prijave sprejema tudi „Avtonomist“, ki jih bo rade volje oddal tajništvu JDS ali SKS...

Vse gospode, ki prejemajo naš list, pa doslej še niso poravnali naročnine, vljudno prosimo, naj blagovolijo storiti svojo dolžnost.

Na ljubljanskem velesejmu se „Avtonomist“ ne prodaja. Tako konstatira „Jutro“. — To je res: „Avtonomist“ se ne prodaja niti na ljubljanskem velesejmu, „Jutro“ se pa...

20.000 kmetov se je zbralo na praznik na Bledu. Tako poročajo demokratiški listi. To je račun po jugoslovanski valuti. V poljskih markah bi jih bilo še mnogo več.

Zdravniški kongres v Ljubljani. Pretekli teden se je vršil v Ljubljani zdravniški kongres. Zaradi tesnega prostora ne prinašamo daljšega poročila, vredno pa je zabeležiti dve notici. Ko je šlo za organizacijo zdravniških zbor-

nic se je izrekla velika večina tudi **srbskih** zdravnikov, naj se osnujejo zdravniške zbornice **po oblastih**, t. j. naj se kolikor mogoče **decentralizirajo**. Drugič: G. pokrajinski namestnik je v svojem pozdravnem govoru omenil tudi, da mu bo ena glavnih brig ustanovitev **popolne** univerze v Ljubljani, da bo izpopolnjena torej tudi ljubljanska medicinska fakulteta. Kako bodo naši centralisti kaj zadovoljni s takimi izjavami, nam ni znano.

Atentati Odkar so izvršili politični prenapetosti znani atentat na sedanjega kralja Aleksandra v Belgradu in umorili notranjega ministra Draškovića, se je razpasla v naši deželi neke posebne vrste manije po atentatih. Ne mine skoro dan, da domači ali pa tuji listi ne bi javili aretacije kakšnega obskurnega individua, ki ga je policija zaprla zaradi kakega „nameravanega“ atentata, ali na osebo kraljevo ali na kakšnega ministra. To bolezen smatramo za zelo škodljivo. Škoduje naši državi v inozemstvu, ker mislijo tam, da hodimo pri nas po ulicah le še oboroženi z granatami, strojnimi puškami, težkimi topovi in strupenimi plini. Škoduje pa tudi značaju vročerkve mladine, ker mladi ljudje prav radi slišijo besedo „revolucionaren“, ki jim silno imponira in tako se res vstvarja razpoloženje za izvršitev kaznivih dejanj. Tu bi morala res oblast izpregovoriti kakšno besedo, kajti če mislijo gospodje visoko tam gori, da se z izmišljenimi atentati širi popularnost onih oseb, katerim je baje kakšen atentat namenjen, se korenito moti. Zato bi bilo bolje, če se s takimi stvarmi neha, ker so danes že preveč osmešene in ne vlečejo več. Policijski gospodje v Belgradu naj nikar ne zamenjavajo Jugoslavije s caristično Rusijo. Tam so bile take metode mogoče, nam pa naj prizanesejo ž njimi in naj bodo veseli, da jedo naš kruh.

Na znanje g. trgovcem!

„Avtonomist“ prihaja danes v vsako slovensko občino. Zato oglašuje v „Avtonomistu“!

Gospodarstvo.

Draginja in padec naše valute.

Na curiški borzi je doživela jugoslovanska krona katastrofalen padec: v petek so javili dnevni listi, da plačajo Švicarji za 100 naših kron samo še 3 franke! To je najnižja cena našega denarja v inozemstvu, kar smo jih doživeli dosedaj in kakor vse izgleda, proces padanja naše krone še ni pri kraju.

Padanje naše valute na nevtralni borzi bo rodilo vse mogoče zla posledice, od katerih bo najobčutnejša in najtežja za prebivalstvo **nov draginski val, ki je danes neizbežen**. Prvo njegovo pljuskanje že čutimo; Moka, naše najpotrebnejše živilo, postaja dražja, cena krompirja raste, zabelo pa si bodo mogli kmalu kupovati le najpremožnejši ljudje.

To so suha dejstva. Pri denarju svet ne pozna šale in pri denarju ne odločujejo politične simpatije in antipatije, **ampak samo dejanski položaj**. Dejanski položaj naše države je silno slab, **državni organizem je bolan**. Zunanji simptom **državne bolezni je draginja**, ravno tako kakor so mozolci vnanji simptom različnih bolezni. Kdor hoče odpraviti mozolce, ne sme iztiskati le mozolcev, ampak mora zdraviti bolezen samo. Če se glavno zdravljenje posreči, se mozolci posuše sami od sebe.

Kaj je draginja? Draginja ni nič absolutnega, ampak je le relativen pojem. Danes velja n. pr. žemlja 1 krono. Za koga je ta žemlja draga, oziroma označena cena žemlje previsoka? Za onega, ki ima na mesec le 500 ali 600 kron dohodkov, je žemlja, ki velja 1 krono, pravi luksuz oziroma nedosegljiv ideal — če smemo to besedo rabiti pri prozajčnih žemljah — za onega pa, ki ima mesečno 10 tisoč kron dohodkov ali pa še več, je ta cena nekaj navadnega. Kdor ima dovolj denarja, za tega ni draginja. Drago je to, kar je posamezniku nedosegljivo ali vsaj težko dostopno. Draginja je torej nekaj čisto subjektivnega, nekaj osebnega in odvisi od razmerja med cenami blaga in denarjem, ki ga imam na razpolago za svoje dnevne izdatke. Kdor hoče odpraviti draginjo, mora torej: **ali znižati cene blagu, ali pa povišati posameznim ljudem dohodke**, da se napeto razmerje med cenami blaga in dohodki omili in ublaži.

Vsakdanja praksa nam kaže, da se vrti rešitev draginskega problema navadno le okoli prve točke, **namreč okoli znižanja blagovnih cen**. Na drugo točko se skoraj nihče ne ozira. Zato se hočemo tudi mi najprej pečati z blagovnimi cenami in pogledati na činitelje, od katerih so odvisne.

Blagovna cena je odvisna predvsem od množine blaga. Kolikor več je blaga in kolikor večja je ponudba, toliko več blaga dobim za eno denarno edinico. **To pravilo pa velja le toliko časa, dokler predpostavljamo neizpremenjeno količino denarja v državi kot gospodarski enoti**. Dokler je število denarnih enot neizpremenjeno, predstavlja denar trdno in zanesljivo merilo za količino blaga: če je blago po ceni, sklepamo iz tega, da ga je dovolj na razpolago, če postane dražje, pa sklepamo, da ga je manj. Kadar pa se začne v državi razpoložljiva količina denarja menjati in izpreminjati, je treba računati z dvema variantama in takrat nastane — zmešnjava, kakoršno vidimo danes.

Kaj je denar? Denar je nakaznica na neko gotovo količino blaga. To pravilo velja za zlat in srebrn denar ravno tako kakor papirnat. Če bi v kakšni gospodarski enoti (državi) pridelali vsako leto isto množino blaga, tako da bi bila na trgu razpoložljiva količina vedno

enaka, bi ostale cene temu blagu neizpremenjene, dokler bi ostalo število blagovnih nakaznic (= denarja) neizpremenjeno. Cene bi ostale v tem slučaju stalne.

Drugi slučaj je ta: Pomnoži se količina blaga, količina blagovnih nakaznic pa ostane. V tem slučaju odpade na eno nakaznico več blaga ali z drugimi besedami: **blago postane cenejše**. Ta slučaj nastopi v praksi, če se zviša produkcija. Tretji slučaj: Količina blaga ostane neizpremenjena, količina denarja se pa poveča (s tiskanjem novih bankovcev itd.) Rezultat je, da odpade na eno blagovno nakaznico ali denarno edinico mnogo manj blaga, **blago postane dražje**.

Četrti slučaj, ki je bil pred vojno normalen, je sledeči: Pomnoži se vsled redne produkcije blaga tudi množina denarja, tako da ostane kljub večjim številkam na obeh straneh **razmerje med količino blaga in denarja isto**. V tem slučaju ostanejo cene v glavnem stalne ali konstantne. To so v glavnem činitelji, od katerih odvisi „cena“ blaga oziroma „vrednost“ denarja. „Cena“ in „vrednost“ nista nič absolutnega, ampak nekaj relativnega; oba pojma sta „funkcije“ drug drugega, oziroma drug od drugega odvisna, kakor smo povedali zgoraj.

S katerim od zgoraj omenjenih slučajev moramo računati v naši državi? Izkaz Narodne banke nam dokazuje, da naša država tedensko natisne lepe milijone novega papirnatega denarja. Država torej denar pomnožuje, dočim ostaja količina producirane blaga precej konstantna, ali pa celo pada. Zato je naravno, kakor smo rekli že zgoraj, da odpade na eno blagovno edinico več denarnih enot kakor je normalno, oziroma na eno denarno edinico odpade manj blaga. — Ta proces imenujemo **draginjo**. Če hoče torej država priti zopet na normalno štopinjo, mora ali skrbeti za zvišanje produkcije, **ali pa mora znižati količino denarja**. Prva pot je trnjeva in odvisi tudi od činiteljev, na katere država težko vpliva (rodovitnost zemlje, bogastvo rudnikov itd.) Druga pot je lažja, **predpostavlja pa red v državnem gospodarstvu in natančen pregled nad dohodki in stroški**. Pri nas žalibog ni ne enega ne drugega. Zato bo država tiskala bankovce še dalje in „draginja“ bo rastla, t. j. razmerje med razpoložljivim blagom in količino nakaznic na blago bo vedno neugodnejše.

Redna ocenitev dohodkov posameznih državljanov, redna odmera njihovih davčnih obveznosti in njih redno iztirjevanje omogočuje točen in jasen pregled nad državnimi dohodki. Pametno gospodarstvo bo odmerjalo stroške po dohodkih in ne narobe in bo skrbelo, da se doseže ne le ravnotežje, ampak prebitki. Potem bo pametna državna uprava skrbela, da se dohodki pravilneje raztakajo in razdele, da ne bo namreč teklo vse v glavne žile velebank in velekapitalistov, ampak da bo tudi v male žilice delavnega ljudstva prihajalo dovolj denarne krvi. Kadar bomo prišli tako daleč, bodo izginile tožbe o draginji same po sebi, ker bo vsakemu dana možnost primerno živeti vsled ne preveč napetega razmerja med njegovimi dohodki in cenami blaga. Težava je le v tem, da tako daleč še dolgo ne bomo prišli, ali pa nikoli, če se ves sedanjí upravni in gospodarski sistem v državi korenito ne izpremeni.

Izdajatelj: ALBIN PREPELUH. — Odgovorni urednik: JOŽE PETRIČ. — Tiska: Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Kapital: R 20.000.000

SLOVENSKA ESKOMPTNA BANKA

Rezerve obrog R 6.000.000

Interesna skupnost s Hrvatsko
Eskomptno banko in Srbsko
banko v Zagrebu

Ljubljana, Šelenburgova ulica št. 1.

Izvršuje vse bančne transakcije najkulantneje

Denarne vloge — Nakup in prodaja: efektov, deviz, valut — Eskompt menic, terjatev, faktur — Akreditivi — Borza.

Gospodarska zveza, centrala za skupni nakup in prodajo

registrovana zadruga z omejeno zavezo

◀▶▶▶ v Ljubljani, Dunajska cesta šte. 29 ▶▶▶▶

oddaja kisovo kislino garantirano 80 % v franko balonih po 60 kg po najnižji ceni. Istotako kupuje po najvišji ceni dobro ohranjene balone po kg 25.

Razglas.

Kupim več vagonov **rezanega lesa za Banat**, paralelno rezano prvovrstno blago pride v poštev. Deske morajo biti lepe za mizarje, kupim tudi **paralelno tesane trame** na ostri top. — Ponudbe z navedbo natančnih dimenzij najnižje cene in navedbo nalagalne postaje v m³ franko vagon naloženo na **Korošec Dragotin, Brasloče.**

Oblačilnica za Slovenijo reg. z. z o. z. v Ljubljani

uljudno naznanja, da je prejela od znane brnske tvrdke Stiasny & Schlesinger,

◀▶▶▶ **bogato zalogo volnenega ženskega blaga za zimo,** ▶▶▶▶

ki se lahko ogleda vsak dan v njenem glavnem skladišču v Ljubljani, Šolski drevored 2./I. Cene za prvo-

Samo na debelo!

vrstno blago kar najugodnejše.

Samo na debelo!

Zadružna gospodarska banka d. d.

Telefon št. 21.

Ljubljana, Dunajska cesta št. 38/I.

Telefon št. 21.

(začasno v prostorih Zadružne zveze).

Podružnice: Djakovo, Maribor, Sarajevo, Sombor, Split, Šibenik. **Ekspozitura:** Bled.

Interesna skupnost z Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter z Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu.

Kapital in rezerve skupno z afilijacijami čez K 50.000.000.

Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji.

Pooblaščen prodajalec srečk Državne razredne loterije.

Ministrstvo financ kralj. Srbov, Hrvatov in Slovencev

**7% državno investicijsko posojilo l. 1921
v iznosu Din. 500,000.000.**

POZIV NA VPIS.

Minister financ kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev na temelju Uredbe z dne 27./VI. 1921 Dšt. 7941 vzkonjene s članom 130 Ustava pozivlje na vpis

7% državnega investicijskega posojila v znesku Din. 500,000.000.

To posojilo je investicijsko ter se bo porabilo izključno v svrhu splošnega dobra kakor: popravilo, izvršitev in razširjenje železniškega prometa, stavbo novih in dovršenje započelih železniških prog, napravo in popravila pristanišč, cest, potov itd.

Nominalni iznos posojila je D. 500,000.000 izdan al pari v kosih po Din. 100, 500, 1000, 5000 in 10.000 v 50.000 serijah po 100 številčk, obresti so 7% na leto ter se izplačujejo dekurzivno brez vsakega odbitka v polletnih kuponih in to 15. marca in 15. septembra vsakega leta pri vseh javnih blagajnicah in zato poblaščenih denarnih zavodih brez odbitka kakoršnegakoli davka, koleka in takse.

Prvi kupon se izplačuje 15. marca 1922. V teku 10 let se to posojilo ne more konvertirati, niti v tem času obrestna mera znižati. V slučaju, da se posojilo po preteku 10 let konvertira, mora se imejiteljem obveznic ponuditi izplačilo v nominalnem iznosu.

Posojilo je amortizacijsko ter se izdaja na 50 let. Amortizacija počinje 4 leta po emisiji, ter se vrši enkrat na leto pri Generalni direkciji državnih dolgov z žrebanjem ali odkupom po določenem amortizacijskem načrtu, ki je na obveznici natisnjen. Posojilo je zavarovano z hipoteko, a potrebna svota za anuitet (obresti in amortiza-

cijo) stavila se bo vsako leto v budget (državni proračun), za pokritje pa bodo služili pred vsem dohodki dotičnega investicijskega objekta.

Kuponi zastarajo 5 let potem, ko so zapadli, a izžrebane obveznice 30 let po žrebanju.

Posojilo bo kotirano na vseh domačih burzah.

Obveznice tega posojila so ravnopravne ostalim državnim obveznicam, uživajo pupilarno varnost, morejo se polagati kakor kavcije, upotrebjavati za fonde, ustanove, depozite pri vseh javnih blagajnah in privatnih podjetjih.

Obveznice se morejo lombardirati pri Narodni banki kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev ter njenih podružnicah po zakonskih propisih.

Obveznice in kuponi tega posojila so prosti vsakega sedanjega in bodočega davka in doklade, kakor državnih tako tudi ostalih (oblastnih, okrožnih, srezkih in občinskih) kakor tudi vseh taks in pristojb v kraljevini.

Vpis se bo vršil od 1. do 30. sept. 1921

pri vseh denarnih zavodih kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev pod zgoraj navedenimi pogoji (za vsakih 100 Din. obveznice Din. 100 v gotovini). Za kontrolo porabe tega posojila se bo izvolil posebni parlamentarni odbor.

Ko bo celo posojilo porabljeno, podal bo minister financ Narodni skupščini kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev poročilo o skupni porabi istega.

Beograd, meseca julija 1921.

Minister financ:

Dr. Kosta Kumanudi l. r.